

Δέσαμε τ' ἄλογά μας σὲ κάτι γάντζους πὸν ἦτανε στὸν τοῖχο τῆς μπασιᾶς.

Ἡ πόρτα τῆς κάμαρας ἦταν ἀνοιχτή, καὶ τὸ φῶς μᾶς θάμπωσε καθὼς μπήκαμε.

Κανεὶς δὲν ἦτανε μέσα. Μιὰ οιδερένια θεριά-στρα σκορποῦσε γύρω μιὰ φοβερὴ ζέστη, κι' ἀπάνω στὴν πλάκα τῆς οἰγοτραγουδοῦσε ἓνα καπνισμένο οιδερένιο τσαγερό.

Ὁ ἄνθρωπος, πὸν τῶρα τὸν βλέπαμε ἀπὸ κοντά, ἦτανε ξουρισμένος, μὲ μιὰ μεγάλη ἀηθία μύτη κι' ἀσπρισμένα μαλλιά. Μᾶς εἶπε νὰ καθήσουμε σὶ τραπεζί, κι' αὐτὸς σιάνηκε μὲ τὶς πλάτες του σὲ μιὰ πόρτα, ποῦθγαζε σὲ κάποια ἄλλη κάμαρα.

Ἀμέσως καθὼς μπήκαμε, μᾶς πῆρε κάποια παρᾶξενη μυρουδιά, πὸν θύμιζε τὴ βαρεῖα ἀιμοσφαίρα νοσοκομείου ξέχειλου ἀπὸ ἀρρώστους. Κι' ἡ ζέστη δυνάμωνε ἀκόμα περισσότερο αὐτὴ τὴν ἐντύπωση.

Ὁ γέρος πὸν νευρικὰ κι' ὅλη τὴν ὥρα σκέπαζε μὲ τὶς πλάτες του τὴν πόρτα, μᾶς ἐβλεπε ἀνηύχως πὸν κοιτάζαμε ἐξεταστικὰ τριγύρω μας καί, δίχως νὰ τὸν ρωτήσουμε κἀν, μᾶς διηγήθηκε πὸς λίγες μέρες πρὶν εἶχαν μείνει ἐκεῖ στρατιῶτες βαρεῖα πληγωμένοι.

Μποροῦσε κανεὶς νὰ διαβάσῃ καθαρὰ σὶ τὸ πρόσωπο του πὸς ἔλεγε ψέματα. Αὐτὸ μᾶς ἀνηύχωσε καὶ μᾶς ἔβαλε ὑποψίες. Σηκωθήκαμε καὶ ψάχναμε δῶ καὶ κεῖ σὶς γωνιές, πίσω ἀπὸ τὰ ἐπιπλα, κάτω ἀπ' τὸ τραπέζι, ξεσκεπάζαμε τὴ θεριάστρα.

Ἀξάρνα ἀκούσαμε ἓνα ἀλαφρὸ θόρυβο στὴν πλαϊνὴ τὴν κάμαρα σὰν κάτι πρῶμα βαρὺ νὰ σερτότανε σὶ τὸ πάτωμα. Ἐνας ἀπὸ μᾶς ζήτησε ἀπὸ τὸ γέρο νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν πόρτα. Ἀντιστάθηκε καί, σὲ μιὰ κατάσταση μανίας, μᾶς γέμισε βρισιές καὶ βλαστήμιες. Χορεύστηκε δὺ ἀπὸ μᾶς, νὰ τὸν κρατήσουν. Βγάλαμε τὰ πιστόλια μας.

Δὲν εἶχαμε θυμὸς ἀκόμα προφτάσει νὰνοῖξουμε, κι' εἶδαμε ἓνα κορίτσι νὰ στέκεται σιάνοιγμα τῆς πόρτας, μ' ἓνα ἄσπρο μακρὸν φέρεμα ποῦφτανε ὡς κάτω, καὶ μὲ ξέπλεκα μαλλιά. Τὸ πρόσωπό τῆς ἦτανε σὰν ἓνα κομμάτι μάρμαρο. Καὶ σήκωσε τὸ χέρι τῆς καὶ μᾶς ἔγνεψε νὰ τὴν ἀκολουθήσουμε. Σὰν ὑπνοβάτης.

Τὸ δωμάτιο, δπου μπήκαμε, ἦταν μικρότερο ἀπὸ τὸ πρῶτο. Δὺ κερὰ καίγανε σ' ἓνα ἀσημένιο καντηλέρι, καὶ τὸ φῶς τοὺς ἐπεφτε σ' ἓνα ἄσπρο χαμηλὸ κρεβάτι, σὲ μιὰ γωνιὰ τῆς κάμαρας.

Ἡ μυρουδιά πὸν εἶγαμε νιώσει πρωτίτερα, ἔπρεπε νὰρχόταν ἀπὸ δῶ. γιὰτὶ μᾶς ἦτανε σγεδδὸν ἀδύνατο νὰ πάροουμε βαθεῖα τὴν ἀνάσα μας. Κι' ὁ ἀέσας, πίσω ἀπὸ τὸ φῶς, ἔφεγγε πηχτὸς σὰν παλιὸ μέλι.

Ζυγώσαμε οἰγὰ σὶ τὸ κρεβάτι. Ἐνας νέος, κίτρινος σὰν τὸ κερὶ, κείτονταν ἐκεῖ καὶ δὲν ἀνάσαινε πιά. Γύρω ἀπὸ τὸ μέτωπό του ἦτανε δεμένη μιὰ λινίδα ἀπ' ἄσπρο πανί, κοκκινισμένη ἀπὸ αἷμα. Ἀπάνω σὲ μιὰ καρέκλα, κοντὰ σὶ τὸ κρεβάτι, ἦτανε μιὰ καραλισμένη, βρώμικη, κουρελιασμένη καὶ σχεδὸν σαπικμένη σιολὴ δεκανέα.

Βγάλαμε τὰ κασκέτα μας, καὶ ἡ κοπέλα σιάνηκε στὴν ἄκρια τοῦ κρεβατιοῦ καὶ κοιτίσε σὰν ἕνω-

τισμένη, μὲ τὰ μάτια ἀσάλευτα καὶ καρφωμένα σὶ τὸ πρόσωπο τοῦ πεθαμένου.

Βγήκαμε ἀπὸ τὴν κάμαρα πατώντας μὲ τὶς ἄκρες τῶν ποδιῶν μας. Κι' ὄξω μᾶς ὁμολόγησε ὁ γέροντας, μ' ἓνα φριχτὸ χαμόγελο σὶ τὰ χεῖλη, πὸς ἦτανε τέσσερες μέρες πὸν ὁ γυῖός του βρισκότανε κεῖ νεκρός.

Ἀπὸ μέσα ἀκουγόταν ἡ φωνὴ τοῦ κοριτσιοῦ πὸν τραγουδοῦσε μονότονα ἓνα νανούρισμα. Μὲς σὶ τὰ κεφάλια μας εἶχανε μαζευτεῖ ὅλη ἡ φρίκη κι' ὅλο τὸ αἷμα τῆς καρδιάς μας.

Καὶ πορευτήκαμε ὅλη τὴ νύχτα μὲ τὰ πρόσωπα σκυμμένα βαθεῖα σὶς χαῖτες τῶν ἀλόγων μας.

Μετάφρ. ΚΑΡΘ.

ΕΝΑ ΔΑΚΡΥΟ

Στὸ στρατιῶτῃ τῆς III Διλοχίας Σκαπανέων Δεοτούνη, πὸν ἐμφ' δούλευε σὶ τὸ γιοφύρι τοῦ Ὁξιλᾶρ σὺρθηκε ἀπὸ τὸ ρέμμα του.

Θᾶμα τὰ ἀποαλένια σου τὰ μπρόστια,
ἀτοάλικη σαγίτα κι' ἡ ματιὰ,
ἡ Νιότη σοῦ γελοῦσε ἡ ἀνδρισμένη
μὲς στὴν καρδιά.

Καὶ σὲ κερνοῦσε μὲ χροσοκρονιήρι
πιοτὸ κι' ἡ ροδομάγουλη ἡ Ὑγεία,
κι' ἦταν σὰν σὲ Ἀπολλώνιο μεθύσι
ἡ λεβεντιά.

Κάποια γλυκειὰ γλυκειὰ μέρα τοῦ Ἀπρίλι
ποῦχαν γιορτὴ στήσει τὰ πουλιά,
λεφκὲς σὲ τράβηξαν ξάφνου ἀνεράδες
μὲς σὶ τὰ νερά.

Ζουλέφτανε τὰ ξέχωρά σου νιάτα
καὶ σὶ τὸ ποτάμι σ' ἔουσαν γοργὰ
νὰ στήσουνε χορδὸ μαζὺ μὲ σένα
κρυφὰ - κρυφὰ.

Κάποιες νὰ στεριώσει ἓνα γιοφύρι
γύρεθε τὸ στοιχειὸ μιὰ κοπελλιὰ,
τοῦ πρωτομάστορα ρίξαν τὸ ταῖρι
μιὰ ὁμορφονιά.

Ἔτσι καὶ τοῦτο δῶ πάντα χαλοῦσε
σὰν ἄφρη τῶσσερνε ἡ νεροσυρμή,
ὡς πὸν τὸ μῶλωσε γεροδεμένο
τὸ νιὸ κορμί.

Χαρὰ στὸν τάφο σου, ὦριο παλληκάρι.
Πάνω σου τραγουδᾶνε τὰ νερά,
κι' ἀργοσαλέβοντας μοιρολογαί
κι' ἡ καλαμιὰ.

Νὰ κλάρω; Κλάρες γιὰ σένα δὲν πρόπον.
Ἐγὼ σοῦ πλέκω στεφάνι λαμπρὸ
ἀπὸ τοῦ τραγουδιοῦ μας τὸ περβόλι.
Καὶ σ' τὸ φαρῶ.

Σάμος—Βαθύ

ΣΙΤΣΑ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΦΡΟΝΙΜΑ ΛΟΓΙΑ

Ἀγαπητέ μου «Νουμά»,

Σωστό θάτανε νὰ φώτιζες τοὺς ἀναγνώστες σου τί κερδίζει ὁ Σοσιαλισμὸς στὴν ἰδεολογική του καὶ πρακτική του ἄποψη μὲ τὸ νὰ βρίζῃ ὁ ἕνας «ἀγέτης» σοσιαλιστὴς ἕνα «διανοούμενο», καὶ ἀντίθετα, κι' ὅλοι μαζί νὰλληλοτρῶγωνται ἐν ὀνόματι τοῦ σοσιαλισμοῦ, πὸν ὑπηρετοῦνε καὶ πιστεύουνε. Μά, σὸ θεὸ τους, πῶς νοιώθουνε μιὰν Ἰδέα αὐτοί; ὡς πολιτικὸ κόμμα; ὡς ἐπίδειξη κλπ.;... Κεῖνος πὸν ἀληθινὰ εἶναι ἰδεολόγος ἐργάζεται ἀδιάκοπα μὲ δημοσιογραφικὴ δουλειὰ καὶ ἀποδείχνει τὸ βῆσιμο καὶ τὸ χροῖομο τῆς ἰδεολογίας του. Εἶπα ἐ ρ γ ἄ ξ ε τ α ι καὶ π ο δ ε ἰ γ ν ε ι μ' ἐπιχειρήματα καὶ τὸ ὑπογραμμίζω δὲ βρίζει. "Ὅποιος βρίζει σημαίνει πῶς εἶναι κούφιος ἀπὸ σοβαρὰ ἐπιχειρήματα καὶ ἐσώτερη ἀξία... Ἀνὴν πέθανε τοῦλάχιστο τὸ παράδειγμα τῶν συνεργατῶν σου, πού, ἐνῶ ποτε δὲν τιλοφοροῦσαν τὰ ἔργα τους ὡς σοσιαλιστικὰ, ὅλη τους ἡ οὐσία, ὅλη ἡ πνοή τους, ὅλη ἡ ὑπόθεσή τους εἴτανε σοσιαλιστικὴ; Ἀλλὰ φαίνεται αὐτό, πὸν κάνουν σημαίνει προκοπή! Μὰ ἔχι, σὲ καμιά περίπτωση τὸ ἀλληλοφάγωμα δὲν εἶναι προκοπή.

Ἀλλὰ τὸ δυστύχημα θάταν ἄλλο (γιατί δὲ σημαίνει ἂν τὰ πρόσωπα "χαντακωδοῦν"): ὁ σοσιαλισμὸς θὰ σ β ὁ σ η π ρ ἰ ν γ ε ρ ν η θ ἦ σ τ ῆν "Ἑλλάδα.—factum.—"Ἔτσι σὲ παρόμοιες περιπτώσεις σβύνουνε τέτοιες ἰδέες: δὲν εἶναι ἀπόφθεγμα δικό μου: Τὸ διακήρυξαν τὰ μεγαλύτερα κεφάλια κι' οἱ ἀγνώστερες ψυχές, πὸν μεταξὺ τους εἶναι ὁ λόδοος Βέροντας, πὸν τὸ μόνο, ὅπου συμβούλεψε σιὸς "Ἑλληνας, ἦτανε ν' ἀποφεύγουνε τὶς διχόνοιες, γιατί ἔδλεπε, ὡς ἐπακολούθημα, καταστροφή τῆς Ἐπανστάσεως.—κι' ἄλλος, ὁ Γεώργιος Καλοσοῦδος, πὸν σὲ ἕνα του γράμμα, ἀπευθυνόμενος σὸν Στ. Μαροῦκη, λέει σχετικὰ: «Σκεπτόμενοι, εὐρίσκομεν ὅτι ἐνθουσιασμός καὶ μῦθος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συνυπάρχουν. Ἄρα, συμπεραίνομεν, ἰ δ ἔ α καὶ ἐνθουσιασμός, ὅπερ ταῦτό, δὲν ὑπάρχει δυστυχῶς ἐν Ἑλλάδι, οὔτε εἰς τὸν κύκλον τῶν γραμμάτων... Βλάβη διὰ τὴν Ἑλλάδα, τῆς ὁποίας τὸ ποδοῦμενον ἐκείνο Μέλλον, ἂν ἔχι ἄλλο, ἀργοπορεῖται...»

Τί «βλάβη» λοιπὸν θάταν, ἀγαπητέ «Νουμά», γιὰ μιὰ τόσο ὠραία Ἰδέα σὰν τὸ Σοσιαλισμὸ, τὸ ἀλληλοφάγωμα τῶν ὀργάνων του—μπορεῖς νὰ μοῦ πεις;

Μὲ ἀγάπη δικός Σου
Γ. ΒΟΥΓΓΙΟΥΚΛΑΚΗΣ

ΓΙΑ ἘΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Φίλε «Νουμά»,

Δὲ βουλήθηκα νὰ καταστρέψω τὰ παινέματα τῆς Κριτικῆς (καὶ ξεχωριστῶ, λινοικὴ εἰλιτρύνεια κλπ.) γιὰ κάποιο τραγοῦδι πὸν φτιγοῦράρει ἐμορφοτυπωμένο σὸ τεῦχος τῆς 27 Ἀπριλίου 1919 (σελίδα 294, στήλη 1)), μόνο γιὰ νὰ γνωρίσω σὸ φιλολογικὸ κοινὸ ὅτι δὲν ἀντιγράφουν μόνον οἱ αἰῶνες τοὺς αἰῶνες, ἀλλὰ καὶ μερικῶν νεόβυλων οἱ πέννες πιστότατα καὶ μὲ ἀσημαντες παραλλαγές ἀπὸ ξέ-

να τραγοῦδια, στίχους ὀλόκαιρους, ὁμοιοκαταληξίες κλπ.

Σοῦ ἐσωκλείω τὸ «ἀγύριστα ταξίδια», τραγοῦδι μου δημοσιευμένο προπέρου σὸ τῚΡοδάμανθον καὶ «Κόσμο» Θεσσαλονίκης, μὲ τὴ θερμὴ παράκληση νὰ δημοσιεύσεις δευτέρη φορὰ, τὸ δικό μου πλάι σὸ πιστότατο καὶ πετυχημένο ἀντίγραφο πρὸς «ἄρην πάσης ἀμφιβολίας»!

Ἀθήνα 15 Θεριστῆ 1919.

Μὲ ἀγάπη

Μ. ΚΑΛΛΟΝΑΙΟΣ

ΣΗΜ. «ΝΟΜΑΙ».— Περὶκεται γιὰ τὸ ποίημα τῆς δ. "Ἑλλάδος Αἰτωλίας, πὸν τὸ πήραμε ἀπὸ τὸ «λόγος» τῆς Πόλης καὶ τὸ ξανατυπώσαμε, μὲ μερικὰ ταινέματα, σὸ «Νουμά». Παραβάλαμε τὰ δύο ποιήματα καὶ εἶδαμε πῶς οἱ στίχοι 1, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 13 καὶ 15 (κι' ὅλο τὸ ποίημα εἶναι 18 μόνο στίχοι!) εἶναι παρμένον ἀτόφοι ἀπὸ τὸ τραγοῦδι τοῦ κ. Μ. Καλλοναίου.

ΑΠΟ ΤΟ Ζ', ΒΙΒΛΙΟ

ΣΤΟΝ ΔΙΜΠΚΝΕΧΤ

Ἀφιερωμένο σὸ φαιενὸ ἀγωνιστὴ καὶ συγγραφέα Δ. Π. Ταγκόπουλο.

Σύντροφε Δίμπκνεχτ, μάρτυρα, ἰδέα,
Θεόν, ἡ καρδιά μου πῶς νὰ σ' ὀνομάσει;
Θνητὸς δὲν εἶμαι, ζῆς στὴν κάθε ὠραία,
"Ὅπου ἀγωνίζεται, ψυχὴ νὰ σπᾶση

Τοῦ κτήνους τὰ δεσμὰ καὶ νὰ γερῖση
Σ' ὅλους τοὺς σκλάβους τὴν εἰδαιμονία,
Χαρούμενος ὁ κόσμος πιά νὰ ζῆση
Στὸν ἔρωτα, στὴ λεύτερη ἐργασία.

ΜΙΚΡΟ ΠΟΥΔΙ...

Μικρὸ πουλί, ποιά βασιλεύει ἐντός σου
Χαρὰ μεγάλη κι' ὁ κελαιδιόμος σου
Τὴν ἡσυχία τῆς νύχτας πλημμυρίζει;
Ποιά στὴν καρδιά σου ἀγάπη φτερουγίζει

Κι' ὕπνος ὅλη τὴ νύχτα δὲ σὲ πιάνει;
Μπρὸς σὸ κελαιδιό σου, ὁ νοῦς μου βάνει
Ἡ ἀκοίμητη, ὦ πουλί, πῶς εἶμαι ἡ θεία
Τῆς πλάσης ἡ φωνή, κι' ἡ ἀθανασία.

Ο ΣΑΤΑΝΑΣ...

Στὸ Μιχαὴλ Δισμάνη

Ὁ Σατανᾶς κυρίαρχος βασιλεύει
Στῆς ψυχῆς τῆς ἀνθρώπινης τὰ βάθη,
Κι' ὁ λογισμὸς του πῶς γιὰ γὰ παιδεύει
Μὲ πότερα τὸν κόσμον ἐτοῦτον πάθη.

Στὴν πάλη πὸν ἡ ψυχὴ στήνει τ' ἀνθρώπου
Σαρμάζοντας ἀνάβει καὶ θεριέθει.
Ἀθάνατη στὸν ἄντρα ἡ δόξα, ὅπου
Τὸν Σατανᾶ νικῶντας τον, θριαμβεύει.

ΙΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ